

Vergeet de scooter of de bus: wie zich snel door de stad wil verplaatsen, rijdt een longboard of een fixie. Het bovenmaatse skateboard en de racefiets zonder remmen waaiden over uit Amerika. Het zijn niet alleen handige vervoermiddelen, je kunt er ook mooie trucs op doen.

Door Floor van Dijk

De straat als speelveld

Een uitgekledede racefiets, ontdaan van zijn remmen: zo ziet de fixed gear-fiets eruit. Hij vindt zijn oorsprong in de Verenigde Staten, in het wereldje van fietskoeriers. In de jaren zeventig kwamen de New Yorkse koeriers op het idee om in plaats van gewone racefietsen baanwielrenfietsen te gebruiken. Snel, wendbaar, licht en in die tijd goedkoop te verkrijgen in kringloopwinkels. Bij fietskoeriers verslijt de fiets heel snel, vooral de remmen. Dat gaf baanwielrenfietsen een interessant voordeel: ze hebben geen rem, maar een vastzittende trapas. Zonder 'freewheel', het mechanisme dat ervoor zorgt dat het wiel doordraait als je stopt met trappen. Dus als het wiel draait, moeten je voeten ook doordraaien. Vandaar de naam 'fixed gear'. Stoppen doe je op een 'fixie' door te slippen, al zijn de baanfietsen ook te koop als 'single speed', mét freewheel en remmen.

Inmiddels rijden lang niet meer alleen fietskoeriers op een fixed gear- of single speed-fiets. Hippe jongeren en creatievelingen (voornamelijk jongens), maar ook zakenmannen: de racefiets zonder versnellingen en draaiende onderdelen is populair. De simpelheid zorgt ervoor dat hij makkelijk schoon te houden, te onderhouden, te repareren en te bouwen is. Ook zijn de fietsen elegant om te zien, wat de fiets tot een stijlvol accessoire maakt.

Een fixed gear-rijder van het eerste uur is 'Fish' — zijn bijnaam. Hij werkte jarenlang als fietskoerier. Nu repa-

reert en verkoopt hij racefietsen met en zonder rem bij Kaptein's Fix Meisters, een gespecialiseerde fietswinkel in Amsterdam. 'Hoeveel single speeders er in Nederland zijn, is moeilijk te zeggen, maar het aantal neemt toe. Vooral om de langere woon-werkafstanden te overbruggen.' Fish wijst zijn winkel rond. 'Ik verkoop ze in allerlei kleuren en met verschillende frames en accessoires.'

In New York en San Francisco zijn de fixies niet meer uit het straatbeeld weg te denken. Ook in Azië zijn ze immens populair. Fish: 'Nederland is altijd een fietsland geweest, maar in andere landen heeft fixed gear het fietsen weer cool gemaakt en veel mensen op de fiets geholpen. In Tokio rijden nu naar schatting 25.000 mensen rond die voorheen niet fietsten.' Ook is de zakenwereld op de hype ingesprongen. Modemerck Strellson ontwierp al zogeheten 'fixed gear suits': een kledinglijn van strakke, soepel vallende pakken van waterafstotende stof, met bijpassende fiets. Office- en fietsproof.

Fixed gear-fietsen zijn meer dan een vervoermiddel, fixed gear is een lifestyle. Dat resulteert in een levendige scene van wedstrijden en afgeleide sporten. Zo houden de (voormalige) fietskoeriers een soort speurtochtraces, Alley Cats genaamd. En er is Bikepolo, ooit een olympische teamsport die honderd jaar geleden werd uitgevonden als goedkope variant op het reguliere polo. Inmiddels hebben al twee Wereldkampioenschappen Bikepolo

plaatsgevonden. Fish schat het aantal actieve bikerpolospelers in Nederland op ongeveer tweehonderd.

Kamikazefiets

Naast racen en sporten worden op de fixed gear-fietsen ook trucs gedaan. Fish: 'Eén truc is bijvoorbeeld trackstand: proberen stil te staan terwijl je op je fiets zit.' Heel behendige fixed-rijders doen op hun fiets oefjes die vroeger alleen op BMX-crossfietsen werden gedaan. Fish haalt er zijn schouders over op. 'Voor mij gaan die ontwikkelingen allemaal te snel, ik fiets gewoon het liefst heel hard.'

Dat de meeste fixed gear-fietsen geen remmen hebben, baart de politie grote zorgen. Zij doopten de rijwielen vorig jaar om tot 'kamikazefietsen'. Onzin, vindt Fish. 'Je kunt namelijk prima stoppen, het werkt alleen anders.' Tot stilstand komen op een fixed-gearfiets doe je doorte stoppen met trappen en met je gewicht boven het voorwiel te gaan hangen. Op die manier slip je, in fixie-terminen 'skidden' genoemd. Dit vergt een goede controle over de fiets, maar wie dat onder de knie heeft, kan er volgens Fish prima mee uit de voeten. 'Als het glad is in de winter heb je met een fixed gear-fiets zelfs meer grip dan met een reguliere fiets.' Het gevaar zit hem volgens Fish dan ook vooral in het feit dat veel mensen een fixed gear-fiets kopen omdat het hip is, 'terwijl ze niet weten hoe ze ermee om moeten gaan'. Rijden op een fixie vergt een andere manier van fietsen. 'Je moet anticiperen, vooruitkijken, inschatten en snelheid aanpassen. Uiteindelijk wil je nooit iemand raken, want dan heb je zelf ook pijn.'

Volgens de wet moet elke fiets op de openbare weg echter voorzien zijn van goed werkende remmen, met als gevolg dat de politie regelmatig bekeuringen uitdeelt aan fixed gear-rijders. Fish, gegateerd: 'Met name koeriers zijn daar de dupe van. En die weten nu net wél met zo'n fiets om te gaan.' Vandaar dat bijna alle fietsen — fixed of single speed — in de winkel van Fish zijn uitgerust met handremmen. De gebruiker kan ze er laten eventueel afhalen. 'Maar wat is uiteindelijk

Boven: Strellson doet handig mee in de hype: het merk ontwierp een fixie met bijpassend pak van soepele, waterafstotende stof.

Op een fixed gear-fiets zonder rem stop je door over je stuur te gaan hangen en te slippen

gevaarlijker: een fiets zonder rem, of een omafiets met een krom achterwiel waarop de berijder zit te bellen?

Surfplank op wielen

Een hoge, lange plank en forse wielen: het grote broertje van het skateboard heet 'longboard' en is ook in opmars in ons land. Zijn vorm en lengte maken het longboard geschikt voor lange afstanden. Bovendien is het flexibeler te besturen dan een skateboard. Toch heeft het longboard het meest weg van een surfplank op wielen; niet zo gek dus dat het zijn oorsprong in de surfwereld heeft. Longboards bestaan al sinds de jaren zestig, maar zijn pas de laatste jaren verder ontwikkeld en worden nu net als de fixed gear-fietzen snel populairder.

Raoul Petrus (37), in het dagelijks leven werkzaam als internetzoekmachinespecialist, is oprichter van de Europese longboardorganisatie 'Longboard Europe' en de Facebook-groep '020 Longboarding'. Hij schat het aantal longboarders in Nederland op drie- à vierduizend. En dat aantal groeit snel. 'We verwachten dat het er volgend jaar rond deze tijd tienduizend zijn.' Rijden op een longboard is volgens Petrus niet ingewikkeld. 'Vooral mensen die ervaring hebben met snowboarden, zullen het makkelijk onder de knie krijgen.' Longboards worden in Nederland met name gebruikt om mee rond te cruisen, al zijn er ook liefhebbers die samen sporten in competitieverband. Petrus: 'Er duiken in iedere stad georganiseerde longboardgroepen op die afspreken om samen te rijden.' Er worden al wedstrijden gehouden in 'dancing', het sierlijk over de rijdende plank lopen en trucjes uitvoeren. Ook zijn er partijtjes langeafstandrijden en

links: de Wing Racer, nieuw model longboard; midden: al

cruisend naar kantoor; maar trucjes doen gaat ook prima (rechts).

'downhill' rijden — de spectaculairste vorm van longboarden waarbij je met hoge snelheid van heuvels sjeest. Dit jaar werd in Sportpark Sloten in Amsterdam de eerste Europese longboardmarathon gereden.

Voor elke gebruiksvorm is er een ander type board. De boards voor lange afstanden zijn laag bij de grond en geven meer comfort. Voor dancing gebruiken rijders een extra lang exemplaar. En dan zijn er nog 'pool boards' waarmee je skateboardachtige trucs kunt uithalen op bijvoorbeeld een halfpipe; 'downhill boards' om snel en behendig mee van heuvels te rijden en slalomboards voor het afleggen van een uitgezet parcours.

Relaxter dan skateboards

Voor Petrus is het longboarden bijna een vorm van meditatie: 'Als je op een board staat, ben je bezig met sturen. Een kleine verplaatsing van je voet is al genoeg. Die controle en de interactie met het board geven een heerlijk gevoel en doet me alles vergeten.' Het verslavende zit volgens Petrus ook in de saamhorigheid. 'Samen lekker op pad en van elkaar leren.' De mentaliteit van de longboarders is anders dan die van skateboarders. Waar de skateboardscene harder en anarchistischer is en gericht op het individueel perfect uitvoeren van ingewikkelde trucs, gaat longboarden meer om het plezier van het rijden. Longboarders houden ook van trucs, maar doen dat vooral samen, om van elkaar te leren. Petrus: 'Door de oorsprong in de beach- en surfcultuur is longboarden relaxter dan skateboards.'

Steeds vaker worden longboards als vervoermiddel gebruikt, ter vervanging van de fiets. Petrus: 'Ik rijd graag in Amsterdam, vanwege alle fietspaden.' Officieel zijn skaters en ook longboarders voetgangers, maar vanwege de snelheid gedooft de politie ze op de weg. 'Natuurlijk houden we ons aan de verkeersregels: stoppen voor rood licht, je hand uitsteken als je de hoek omgaat. Ik draag ook altijd een helm en beschermers.'

De longboardhype is volgens Petrus te danken aan het feit dat de fabrikanten zich de laatste jaren actief online profileren met aantrekkelijke filmpjes. Daarnaast wordt de scene zelf actiever. Op straat, maar ook via sociale media. Zo houdt Petrus zich bezig met het oprichten van de Nederlandse longboardbond (Dutch Longboard Association). De eerste mijlpaal van de bond: het organiseren van het eerste Nederlands Kampioenschap downhill op de Posbank bij Rheden, in delentevan 2012.